

OPONENTSKÝ POSUDEK K INAUGURAČNÍMU ŘÍZENÍ

Uchazeč: **doc. PhDr. Marián Špajdel, PhD.**

Obor inauguračního řízení: **Psychológia**

Oponentský posudek pro účely jmenovacího řízení do profesorské hodnosti jsem vypracoval na základě jmenování děkana Filozofické fakulty TU doc. Dr phil. Erika Hrnčiarika ze dne 30. 09. 2021. Při zhotovování posudku jsem se opíral zejména o podklady zahrnuté do inauguračního spisu:

- Profesijný životopis
- Prehľad pedagogickej činnosti
- Charakteristika vedeckej činnosti
- Publikačná činnosť
- Expertízna a posudzovateľská činnosť

a o vybrané publikace uchazeče.

Doc. PhDr. Marián Špajdel, PhD na startu svého pátého životního decénia má za sebou již patnáctileté působení v pozici vysokoškolského pedagoga. Jeho dosavadní odborné vzdělání a kvalifikační růst, stejně jako profesionální dráha, jsou spjaty s Filozofickou fakultou Trnavské univerzity. Zde absolvoval vysokoškolské studium v oboru psychologie (2004), získal tituly PhD. (2007) a PhDr. (2011). V roce 2017 se rovněž zde habilitoval v oboru Sociálna psychológia a psychológia práce.

Na Filozofické fakultě TU pracuje na Katedře psychologie od roku 2006, od roku 2008 pak jako její vedoucí.

V rámci své bohaté pedagogické činnosti vedl a vede kurzy v bakalářském, magisterském i doktorském studiu pro studenty Filozofické fakulty i FSZP TU. Vedl a oponoval řadu kvalifikačních prací. Vedle četných bakalářských, magisterských, rigorózních a doktorských prací se jednalo i o jednu práci habilitační. V doktorském studiu, dovedl k úspěšnému absolutoriu jako školitel a školitel-konzultant čtyři studenty. V roli autora a spoluautora se aktivně zapojil do přípravy učebních textů a didaktických materiálů, je členem řady oborových a zkušebních komisí atd.

Vědecký výzkum doc. Špajdela je zaměřen na vědecky a společensky aktuální témata a přispívá významnou měrou k rozvoji vědeckého poznání. Významný je jeho přínos zejména v oblasti studia kognitivních funkcí a jejich souvislostí s fungováním neurofyziologického aparátu a s emocionální komponentou duševního života člověka. Tuto problematiku se snaží uchopit v interdisciplinárním kontextu ve spolupráci s odborníky z medicínských oborů, když se zaměřil na některé poruchy kognitivních a emocionálních funkcí u osob s poruchami autistického spektra. Nezanedbatelný je také jeho přínos k metodologické problematice v této sféře. Vytvoření původní metodiky verbální a neverbální dichotomické stimulace, která je použitelná ve výzkumu i v klinické praxi, užitečně rozšiřuje možnosti pro diagnostiku mozkových dysfunkcí. Této možnosti využívají četná pracoviště na Slovensku i v Česku.

Dokladem kvalitativní úrovně výzkumných aktivit uchazeče a jeho schopnosti účinně participovat na týmové vědecké práci je mimo jiné jeho zapojení do výzkumů, které získaly grantovou podporu. Celkově se podílel jako hlavní řešitel, jeho zástupce či spoluřešitel na řešení devíti úspěšně ukončených projektů (APVV, VEGA, KEGA), jednoho mezinárodního projektu (EUROPLAT - European Network for Psychology Learning and Teaching). Aktuálně se podílí na řešení interdisciplinárního projektu APVV s názvem "*Kognitívne dopady športových úrazov mozgu v Slovenskej republike*"

V publikačních výstupech osvědčuje doc. Špajdel svou vědeckou i pedagogickou kompetenci. Pokud jde o formální normativní hlediska, lze konstatovat, že tyto publikační výstupy jsou adekvátní příslušným požadavkům a v zásadě splňují nebo překračují nároky na inaugurační řízení, které stanoví příslušné předpisy na TU.

Mimo jiné je autorem tří vědeckých monografií, jedné rozsáhlejší kapitoly v odborné knize a 59 původních vědeckých studií, z nichž třetina je registrována v databázích WOS či SCOPUS. Za zmínku také stojí jeho editorská činnost. Je například editorem vědeckého periodika *Acta Psychologica Tyrnaviensia* a spolueditorem konferenčních sborníků.

Z dalších prokazatelných vědeckých aktivit uchazeče lze zaznamenat 37 vystoupení na domácích a zahraničních konferencích s mezinárodní účastí a dalších 15 vystoupení na konferencích domácích. Přitom ve čtyřech případech byl pořadatelem pozvaným přednášejícím. Na pozvání ze zahraničí uskutečnil tři přednáškové pobyty v České republice pro Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví v Praze. Tímto institutem byla také oceněna studie, jejímž byl spoluautorem, jako nejlepší publikace za rok 2016 v kategorii interní a teoretické obory.

Vědecké monografie docenta Špajdela představují významný příspěvek k rozvíjení interdisciplinárně založené teoretické báze psychologických věd a poskytují také funkční nástroj k praktickému využití. Např. kniha *Medzipohlavné rozdiely v kognícii a funkčnej asymetrii mozgových hemisfér* (2016) přináší poznatky o diferencích sledovaných fenoménů v souvislosti s některými hormonálními funkcemi založené na analýzách řady aspektů. V knize *Dichotomická stimulácia v psychologickej diagnostike* (2020) se uchazeč zabývá faktory pravděpodobně ovlivňujícími výkony v dichotomické stimulaci a podrobně přibližuje příslušnou diagnostickou metodu vlastní konstrukce včetně jejich psychometrických charakteristik a možností kvalitativního i kvantitativního hodnocení při jejich interpretaci. Pro praktické využití je zde k dispozici kompletní metodika včetně norem pro děti a dospělé.

O akceptování výsledků vědecké práce uchazeče odbornou obcí svědčí četné ohlasy, s nimiž se setkaly jeho publikace doma i v zahraničí. Je možno registrovat 105 citací, z nichž 86 je evidováno v databázích WOS a SCOPUS.

Ke studiím, které měly odborný ohlas v doma i v zahraničí (31 citací v databázi WOS/SCOPUS), se řadí např. studie "*The influence of musical experience of internalisation of auditory processing*" (*Laterality: Asymetries in Body, Brain and Cognition*, 2007, 12,) a "*2D:4D finger ratio in slovak autism spectrum disorder population*" (*Bratislavské lekárske listy: International Journal for Biomedical sciences and Clinical Medicine*, 2011), na nichž se doc. Špajdel významnou měrou podílel.

Doc. Marian Špajdel je také aktivní v odborných a vědeckých společnostech Slovenská psychologická spoločnosť, Slovenská lekárska spoločnosť, Slovenská spoločnosť pre vyššie funkcie mozgu, Collegium Internationale Activitas Nervosae Superior. Tři roky působil v redakční radě časopisu *Journal of Economic, Political and Social Integration*.

Nezanedbatelné jsou také jeho aktivity na poli popularizace vědy. V jejím rámci uskutečnil přednášky pro domácí i zahraniční instituce na témata, která budí zájem širší veřejnosti.

V rámci žádoucí posuzovací a expertizní činnosti recenzoval uchazeč řadu knižních děl a sborníků určených k publikování a hodnotil také projekty pro grantové agentury (APVV, VEGA) či odborné příspěvky do vědeckých domácích a zahraničních časopisů (např. Československá psychologie, Studia Psychologica, Universal Journal of Education and General Studies).

Závěr

Po prostudování předložených materiálů a zvážení všech informací, které jsem měl k dispozici dospívám k závěru, že uchazeč **doc. PhDr. Marián Špajdel, PhD.** je významnou vědeckou osobností v pedagogické i výzkumné sféře. Podstatným způsobem se podílí na univerzitní přípravě psychologů i na rozvoji psychologických věd v interdisciplinárním kontextu a splňuje příslušná kritéria pro jmenování profesorem. Proto **doporučuji jmenovanému udělení vědecko-pedagogického titulu profesor ve studijním oboru Psychologie.**

V Ostravě 30.11.2021

prof. PhDr. Karel Paulík, CSc.
Katedra psychologie
Filozofická fakulta Ostravská univerzita